

Oppimisympäristö kouluruokailusta

Pulmakornerien vastaukset opettajalle

Oppitunnin jälkeen oppimisympäristössä käsitellyjä asioita voidaan kerrata ja luetun ymmärtämistä testata pulmakornerien tehtävien avulla. Pulmakornerit löytyvät ?-tägien takaa. Ne voidaan toteuttaa joko opettajan johdolla, pienissä ryhmissä tai itsenäisesti esim. kotitehtävinä.

Pulmakorneri 1: Mitkä ovat eväsrुकailun pros & cons?

Keskustelkaa siitä, mitä hyötyä ja haittaa olisi eväsrुकailusta verrattuna maksuttomaan kouluruokailuun.

Vastaukset ja/tai herättelevät kysymykset:

Esimerkkejä maksuttoman kouluruokailun hyödyistä oppilaan näkökulmasta:

Oppiminen	Hyvinvointi ja terveys	Arjen hallinta
- Jaksaa paremmin käydä koulua ja keskittyä. - Saa tutustua uusiin ruokiin ja makuihin. - Oppii ruokataitoja ja -kulttuuria.	- Edistää monipuolista ruokavaliota. Eväitä syömällä voi valikoima toistaa helposti itseään. - Kasviksia on tarjolla päivittäin. - Edistää säännöllistä ateriatyrymiä. Ilman täyttävää lounasta syöminen painottuu välipaloihin tai naposteluun. - Säännöllinen ateriatyrymi edistää hammas-terveyttä. - Ateria on kaikille sama ja edistää yhteenkuuluvuutta.	- Ei tarvitse pelätä, että eväsrasia hajoaa reppuun. - Elinikäiset ruokamuistot. - Perheeltä säästyy rahaa. - Ei vaadi ennakointia ja suunnitelmallisuutta vanhemmilta ja lapsilta.

Esimerkkejä maksuttoman kouluruokailun hyödyistä koulun ja yhteiskunnan näkökulmasta:

Opetus ja kasvatus	Hyvinvointi ja terveys	Tasa-arvo
- Ruokakasvatuksen toteuttaminen on helpompaa. - Lisää koulussa viihtymistä ja yhteisöllisyyttä. - Kohentaa oppimistuloksia.	Tukee oppilaiden tervettä kasvua lapsuudesta aikuisuuteen.	- Vaikuttaa suotuisasti paikalliseen maatalouteen ja työllisyyteen. - Oppilaan perhetausta ei määrittele oikeutta kouluateriaan.

Pulmakorneri 2: Minun eväsrुकailuni

Tehtävä 1. Kuvittele, että Suomessa tuotaisiin omat eväät kouluun. Mitä se sinun tilanteessasi tarkoittaisi? Kirjoita ylös pohdintasi.

Vastaukset ja herättelykysymykset:

Tässä tehtävässä kaikki vastaukset ovat oikeita.

Herättelykysymyksiä:

- Kuka laittaisi evääsi valmiiksi?
- Mitä sinulla todennäköisesti olisi eväänä?
- Mitä lautasmaallin osia eväissäsi olisi mukana eniten, mitä vähiten? Olisiko pitkällä aikavälillä vaihtelua? Halutessasi voit myös piirtää oman kuvitteellisen eväsboksin.
- Mitä ongelmia eväsrुकailussa sinun mielestäsi voisi olla? Saatat pohtia esimerkiksi seuraavanlaisia asioita: unohdat eväät kotiin, vanhempien vuorotyö, reppuun ei mahdu, koulussa ei ole jääkaappia tms.
- Tulisitko eväistä kylläiseksi ja jaksaisit hyvin opiskella?

Tehtävä 2. Laske arvio siitä, kuinka paljon eväät tulisivat maksamaan perheellesi vuodessa (lukuvuodessa on 190 koulupäivää). Voit kysäistä vanhemiltasi, mitä perheessä jäisi hankkimatta, jos tämä raha menisi perheen koululaisten eväisiin.

Esimerkki: karjalanpiirakka x 2 yht. 0,80 € + jugurttipikari 0,50 € + banaani 0,20 € + valmissmoothie 1,20 € = 2,70 € / koulupäivä. 2,70 € x 190 koulupäivää = 570 €. Perheessä kaksi koululaista, joten yhteensä 570 € x 2 = 1140 € vuodessa.

Pulmakorneri 3: Yhteiskunta & eväsruokailu – mitä kouluravintolan tilalle ja lisääntyisikö porkkanoiden kulutus?

Entä, jos koululounaan tilalla olisikin eväslounas? Kootkaa yhteen luokan suosikkievästuotteet, joko kotoa tuodut tai kioskista/kaupasta ostetut. Pohtikaa sen jälkeen pienryhmissä, miten näiden tuotteiden kulutuksen lisääntyminen muuttaisi seuraavia yhteiskunnan osa-alueita:

Lisäkysymyksiä ja vastauksia pohdinnan avuksi

<u>Maanviljely ja alkutuotanto</u> Tiettyjen tuotteiden kysynnän kasvu ja väheneminen?	- Lisääntyisikö helposti evääksi otettavien hedelmien esim. banaanien ja omenoiden kulutus? - Vähenisikö lounaalla tyypillisesti syötävien kasvien, kuten perunan ja juuresten kulutus?
<u>Elintarviketeollisuus</u> Tiettyjen tuotteiden kysynnän kasvu ja väheneminen?	- Lisääntyisikö karjalanpiirakoiden ja annosjugurttien valmistusmäärät? - Vähenisikö vai lisääntyisikö maidonkulutus?
<u>Markkinointi</u> - Mitä tuotteita markkinoitaisiin enemmän? - Mitä hyötyä ja haittaa siitä voisi olla?	- Miten muuttuisi elintarvikemarkkinointi? - Mitä tuotteita markkinoitaisiin enemmän ja mille kuluttajaryhmälle?
<u>Koulusuunnittelu</u> - Missä eväät syötäisiin? - Jätehuolto/kierrätys kouluissa? - Muuttuisiko koulukioskin tarjonta?	- Missä koulussa syötäisiin eli mitä koulun rakennusvaiheessa pitäisi ottaa huomioon? - Lisääntyisikö kierrätyksen tarve kouluissa?
<u>Oppilaiden terveys ja hyvinvointi</u> - Jaksaminen koulussa? - Toteutuisiko kaikilla oppilailla terveyttä edistävä ruokavalio? - Mitä vaikutuksia terveyteen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä esim. 70-vuotiaana?	- Miten eväiden syönti voisi vaikuttaa lasten ja nuorten jaksamiseen koulussa ja terveyteen (kuten hammasterveyteen)? - Mitkä ruoka-aineryhmät saattaisivat jäädä vähemmälle käytölle ja mitkä olisivat suosituimpia? - Ketkä olisivat erityisesti haavoittuvassa asemassa, jos eväsruokailu olisikin perheiden vastuulla? - Vähätuloiset perheet? - Perheet, joissa muita vastoinikäymiä esim. pitkäaikaissairauksia? - Vanhempien tiedot, taidot ja asenteet terveyttä edistävää ruokaa kohtaan voivat olla hyvin erilaiset. - Miten eväsruokailu näkyisi luokassa opetustilanteessa? - Suurempi oppilaista saattaisi olla loppupäivästä nuupahtaneita.